

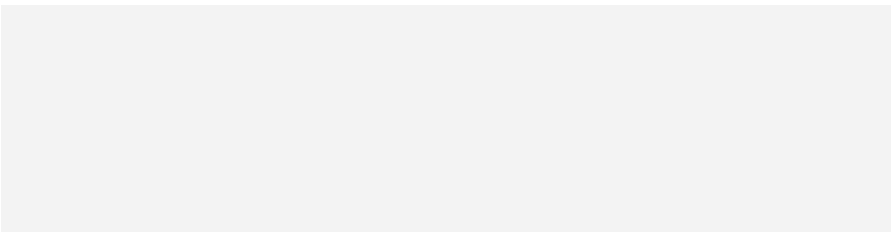
Peellands Molennieuws

Peellandse Molenstichting

105

april 2022

*Het Peellands Molennieuws is een uitgave van de Peellandse Molenstichting.
Een abonnement op dit blad is inbegrepen in een bijdrage aan de vrienden van de
Stichting. Het minimale bedrag is € 15,00 per jaar.
Dit bedrag kunt u overmaken op bankrekening NL87 INGB 0005 7060 31, t.n.v.
Peellandse Molenstichting.*

Secretariaat:

Peellandse Molenstichting
Secretariaat:
p.a. Schutsstraat 22
5737EW Lieshout
tel. 06 51815 316
www.peellandsemolenstichting.nl

Redactie:

Peter van Rongen en Geert van Stekelenburg
Het typewerk, de lay-out en de eindredactie zijn verzorgd door Geert van Stekelenburg

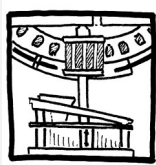
Uw artikelen, commentaar en ideeën kunt u sturen naar:

Redactie Peellands Molennieuws
p.a. Geert van Stekelenburg, Hofstraat 26, 5721 BB, Asten
Tel: 0493-693504 / 0616716543/
Email: e.vanstekelenburg@chello.nl
Uiterste inzenddatum voor het eerstvolgende nummer: 27 augustus 2022

Omslagfoto: De uit twee delen samengestelde standaard van Den Evert in Someren op 8 februari 2010, daags voordat de kast terug geplaatst gaat worden.
(Foto Geert van Stekelenburg)

Peellands Molennieuws
ISSN 1574-2512

Oplage: 160

De voormolen

In nummer 105 van het Peellands molennieuws wordt zoals gewoonlijk weer beschreven wat er de afgelopen maanden zoal plaats gevonden heeft in en rondom onze molens in de Peel.

Zo kunt u deze keer lezen over het bezoek van vele basisschoolkinderen aan Holtens molen in Deurne. Zij maken daar kennis met de molen, de molenaars, de techniek van de molen en ook met muis Jan.

Verder wordt er aandacht besteed aan het herstel van het voegwerk aan de romp van de molen van Liessel en aan de hindernissen die er waren tijdens de reparatie aan het grote Sagebienrad in Geldrop.

In Someren werd jaren geleden een halve standaard 'gerecycled' en samen met een andere helft terug geplaatst in Den Evert. Dat leverde een prachtig resultaat op, waarbij waardevolle historische inscripties en tekeningen voor het nageslacht bewaard werden.

Ging het nou bij de foto van een achtkant in een van de vorige nummers van het Peellands Molennieuws om de molen van Ommel, of toch om een molen die in Someren stond? En waar kwam die molen eigenlijk vandaan? Eigenlijk hadden we het antwoord op deze vraag al veel eerder kunnen weten, liet een attente lezer ons weten.

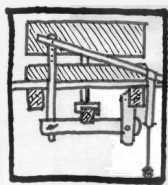
In Bakel doken enkele tot nu toe nog vrij onbekende foto's van de molen Sint Willibrordus op. Deze twee foto's leverden, aangevuld met nog twee andere, een interessant slotstuk op voor deze uitgave van het PM.

Wat u zeker ook zal opvallen bij het doorbladeren van dit tijdschrift zijn de advertenties onder de diverse artikelen, iets wat eerder nooit voorkwam.

De portokosten voor het verspreiden van dit blad werden in de loop der jaren dermate hoog, dat wij als redactie en bestuur gezocht hebben naar middelen om deze kosten voor onze stichting aanvaardbaar te houden.

Naast alle vrijwilligers, die een deel van de verspreiding van het PM voor hun rekening nemen, zijn wij zijn alle adverterende bedrijven zeer erkentelijk voor hun bereidwillige medewerking. Ook hierdoor wordt een aanzienlijke kostenbesparing op de verspreidingskosten van dit blad mogelijk gemaakt. Hartelijk dank hiervoor.

De redactie

Uitgelicht

Kinderen en muizen op de molen

Nel de Theije-Avontuur

Heel veel jonge kinderen van alle basisscholen uit de regio Deurne kwamen op bezoek op Holten's Molen. Waarom? Omdat ze gehoord hadden dat ene Muis Jan daar was geweest en nog een heleboel vragen had. Ze vielen vaak van de ene verbazing in de andere. Ze ontdekten dat er nog heel veel ambachtelijk gedaan kan worden. Dat de wind heel veel kracht heeft, wieken heel hoog zijn. Dat molenaars niet van muizen houden! En dat er op zo'n molen zagers zijn, een olieslager, mulders, die meel malen, mensen in een winkeltje en nog veel meer mensen die daar helpen. En dat die niet allemaal samen in de molen wonen!

Molenaar Jan geeft uitleg over het slaan van olie.

Zo'n molen kan voor kinderen heel spannend zijn. Met hoge, steile trappen bijvoorbeeld. En harde knallen die te horen zijn wanneer er olie wordt geslagen. Spannend ook voor de medewerkers, omdat het zo veilig mogelijk moest zijn.

Heel veel indruk maakte het mechanische deel van de molen. Hoe de wind de wieken in beweging bracht en hoe door allerlei raderen in de molen van alles ging bewegen, ging werken. Je hoorde de radertjes in de kinderhoofden bijna kraken: Hoe dan?

Met zelfgemaakte speelraderen konden ze het met hun eigen ogen in het klein zien.

Holten's Molen werkte zo mee aan erfgoed-educatie. Dit gebeurde allemaal in het kader van cultuureducatie voor het basisonderwijs van de Werkgroep Kunstzinnige Vorming

Deurne, ondersteund door de cultuurcoach van Leef voor alle scholen in de regio.

Dat betekende dat er vanaf 8 maart t/m 7 april op alle dinsdagen en woensdagen en een keer op donderdag kinderen van groep 2-3-4 (soms ook van groep 1 of 5) naar de molen kwamen. 's Morgens van 9-12. In totaal zo'n 726 kinderen. We hebben daarvoor een lesprogramma bedacht: Muis Jan op de molen. Passend bij het boek. Daarnaast hebben we educatief materiaal en voorzieningen voor de molen gemaakt. Inclusief nu ook twee korte films: Het boek van Muis Jan is verfilmd en er is een film over: De geschiedenis van mensen en muizen, van graan, meel en brood in samenwerking met Videoclub Deurne.

Dat alles dus voor jonge kinderen.

Het was mooi om dat als molenvrijwilligers van Holten's molen mogelijk te maken.

Molenaar Charles in gesprek met muis Jan

In de zagerij luisteren de kinderen vol aandacht naar het verhaal van de molenaars Herold en Frans.

PS. We delen graag onze ervaringen en tips voor educatief materiaal met molenaars en andere molenvrijwilligers, die werken met jonge kinderen.

(De foto's bij dit artikel zijn van Marly Berkers en van vrijwilligers bij de molen.)

Certificaat Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde

Van de redactie

Naast het certificaat watermolenaar hebben de beide molenaars van de Genneper Watermolen ook het certificaat van het AKG behaald. Op 21 februari 2022 overhandigde AKG-voorzitter Maarten Dolman het AKG-schild aan Annemie Driessen en Hans Kalkhoven, de molenaars van de Genneper Watermolen in Eindhoven.

Dit AGK schild is de bezegeling op de door hen met goed gevolg afgelegde ballotage om gezel te worden van het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde. Naast de garantie van goede producten straalt het schild ook hun vakmanschap uit, duidelijk zichtbaar voor hun klanten en bezoekers. Vanwege de corona crisis werd de ballotage voor gezel van Hans Kalkhoven steeds uitgesteld. Zo kon het gebeuren dat Hans Kalkhoven en Annemie Driessen tegelijk geballoteerd zijn. Dit was voor het AKG een unieke gebeurtenis!

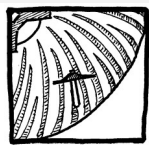
De Peellandse Molenstichting feliciteert Annemie en Hans van harte met deze volgende stap in hun molenaarsbestaan.

adverten-

ZANDENBOUW

bouw- & restauratiebedrijf

Aarle-Rixtel - www.zandenbouw.nl

Op de bil

Herstel voegwerk de Volksvriend Liessel

Peter van Rongen

Molen de Volksvriend in Liessel is gebouwd in 1903. Toen was cementmortel al beschikbaar en werden diverse bouwwerken met deze nieuwe specie gemetseld en gevoegd. Toch was een aantal aannemers en opdrachtgevers huiverig om deze mortel te gebruiken. Het gebruik van kalkmortel was een bekend en bewezen methode en was nog steeds vrij goedkoop in aanschaf. Dus is de molen opgetrokken in baksteen, gemetseld en gevoegd met kalkmortel. Onderzoek heeft uitgewezen dat de gebruikte mortel een 'schelpkalkmortel' is. Vanwege vochtproblemen is in 1917 aan de zuidwest kant een bezetlaag aangebracht.

In 1944 is de molen tijdens de tweede bevrijding van Liessel ernstig beschadigd door artillerievuur. Grote gaten in de hele molenromp waren het resultaat van de beschietingen. In 1946 is de molen gerestaureerd door een lokale aannemer. Toen was het historisch besef nog niet zo groot en zijn de gaten hersteld, waarbij een aantal beslissingen is genomen, die we

*Kogelgaten in de molenromp van Liessel, veroorzaakt door artillerievuur in 1944.
(Foto Peter van Rongen)*

nu niet meer zouden nemen. Zo zijn de nieuwe bakstenen niet horizontaal gemetseld, maar schuin naar binnen, gelijklopend met de romphelling. Omdat cementmortel toen de meest

toegepaste specie was, is het als specie voor het metselwerk en het voegen gebruikt.

In 2010 was het voegwerk al behoorlijk verweerd en zijn plaatselijk enkele reparaties uitgevoerd. Voor deze reparaties is een gewone kalkmortel gebruikt, waarbij als vulmateriaal voor de specie geel zand is gebruikt. Hierdoor zijn de voegen afwijkend van kleur met de rest van de romp.

In de molenromp zijn dus in totaal drie voegmortels toegepast, die niet alleen in samenstelling, maar ook in kleur van elkaar afwijken.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) schrijft in 2007 in één van haar Gidsen

techniek: *Historisch voegwerk is niet alleen van technische, maar ook van cultuurhistorische waarde. Deze voegen moeten dan ook alleen worden vervangen, wanneer dit technisch noodzakelijk is.*

Slecht uitgevoerd voegwerk, dat duidelijk aan enig onderhoud toe is.

(Foto Peter van Rongen)

In 2017 is geadviseerd de molenromp voor

een oppervlakte van 32m² opnieuw te voegen. Gezien het standpunt van de RCE is een kleurverschil tussen de verschillende voegen geen reden de gehele molenromp opnieuw te voegen. Wel rees de vraag wat te doen met de herstelde oorlogsschade. Dit metselwerk en deze voegen waren immers opgetrokken in cementmortel. Hierop hebben we aan het RCE gevraagd om naar ons probleem te komen kijken en een advies te geven. In september 2021 hebben Wouter Pfeiffer en Gerard Troost de molen bezocht en een advies gegeven. Naar aanleiding van dit bezoek is besloten de oorlogsschade niet aan te passen en zo deze schade voor het nageslacht te bewaren. In de romp zijn ook nog de nodige kogelgaten te zien. Zij adviseerden om ook deze te laten zitten en de bakstenen waar ze in zitten niet te vervangen. Zij onderschreven ook de conclusie dat de originele voegmortel een schelpkalkmortel betrof.

Vervolgens is nader onderzoek gedaan naar de technische staat van de bakstenen en de voegen van de molenromp. Hieruit bleek dat de voegen in slechte staat waren en er ongeveer 50 bakstenen waren gebroken of te erg verweerd en moeten worden vervangen. Gezien de staat waarin de

bakstenen en de voegen zich bevinden is besloten af te wijken van het advies van de RCE en de gehele romp te herstellen voor een oppervlakte van ongeveer 160 m². Zoals aangegeven door de adviseurs van de RCE wordt de gehele oorlogsschade, zowel herstelde grote beschadigingen als kogelgaten, buiten beschouwing gelaten. Besloten is het herstel van zowel de bakstenen als het voegwerk uit te voeren met de originele mortels, schelpkalkmortel.

In Nederland is het merendeel van oude gebouwen en monumenten gebouwd met schelpkalkmortel, een mortel die door de eeuwen heen zijn duurzaamheid bewezen heeft. In hun publicatie 'Historisch metselwerk' schrijft het RCE: *Historisch metselwerk is opgetrokken met kalkgebonden mortel. Het bindmiddel kalk ontstaat door kalksteen of schelpen te branden bij een temperatuur van rond de 1.000 °C en de gebrande kalk vervolgens te blussen. Zo ontstaat respectievelijk steenkalk en schelpkalk.*

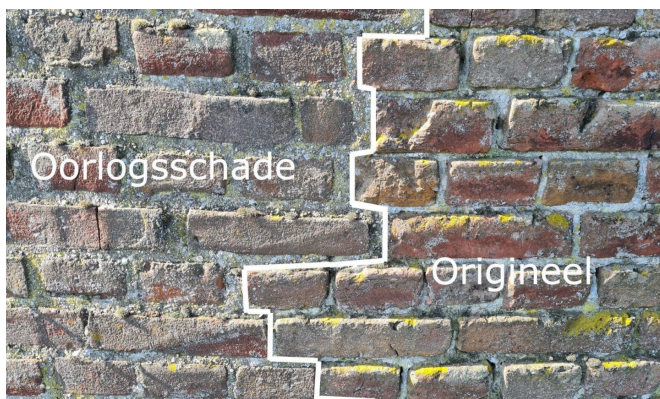

Zak schelpkalkmortel (vroeger 'schulpkalk') met de afbeelding van een kalkoven. Schelpkalkmortel was, net als andere kalkmortels, elastischer dan gewone mortel, en ging lang mee. Vandaar de leuze: 'Met Neerlands schelpkalk gebouwd, eeuwen vertrouwd' (Foto www.joostdevree.nl)

Het branden van zuivere kalksteen geeft luchthardende kalk en van onzuivere kalksteen geeft hydraulische kalk. In diverse landen zoals Italië en Frankrijk wordt kalksteen gebrand om kalk te produceren. In Nederland is nog één leverancier van schelpkalk.

Bij het voegen met schelpkalkmortel moet wel rekening worden gehouden met de specifieke eigenschappen van deze specie. Voordat met het voegen begonnen kan worden zal een aantal monsters van het voegwerk worden opgezet, ter beoordeling van de kleur, structuur en wijze van voegen. Hiervoor worden kant en klare schelpkalkmortel en kant en klare kalkzandmortel en diverse zelf samengestelde kalkmortels in een samenstelling van 1 volumedeel kalk en 2 à 2,5 volumedeel zand gebruikt.

Oorlogsschade behoort tot de geschiedkundige ontwikkeling van de molen. Deze voegen worden niet vervangen door een kalkmortel. Kogel- en granaatschade wor-

*Links op deze afbeelding de herstelde oorlogsschade met daarnaast rechts het originele metselwerk.
(Foto Peter van Rongen)*

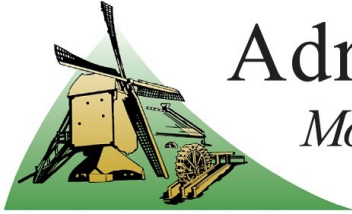
den niet opgevuld of hersteld. Eventuele voegen in de oorlogsschade kunnen wel worden hersteld met overeenkomstige mortels aan de aanwezige materialen.

Specie gebaseerd op hydraulische kalk, zoals schelpkalk, heeft een lange droogtijd en is daarom

gevoelig voor uitspoelen. Ook is het gevoelig voor direct zonlicht en kan verbranden. Om deze effecten tegen te gaan moet het werk afgeschermd worden voor regen en direct zonlicht. Om het afbinden van de voegspecie goed en volledig te laten verlopen moet het nieuwe voegwerk ook regelmatig vochtig worden gehouden. Vaak worden deze werkzaamheden dan ook uitgevoerd in de late lente.

Hopelijk kan dit jaar nog begonnen worden met het werk.

advertentie

Adriaens

Molenbouw

Weert bv

SINDS 1880

Oudesteeg 1c • 6002 SG Weert
T: 0031(0)495 531064 • E: info@adriaensmolenbouw.nl

Wind & Watermolens • Traditionele houtconstructies
Eikenhouten bijgebouwen • Terrasoverkappingen

www.adriaensmolenbouw.nl

Sagebien waterrad Geldrop gerepareerd

Hans Tielemans

*Na het plaatsen van een motor/dynamo in januari 2021, heeft het Sagebien waterrad *) in Geldrop maar een paar maanden gedraaid. Al snel bleek, dat er aan één kant van het rad speling zat tussen het gietijzeren middenstuk van het rad en de as. Om erger te voorkomen hebben we in juni 2021 het rad daarom stil gezet. Eerst is er de Fa. B.A.T. uit Sittard bij gehaald, dit is het bedrijf dat het rad ook gebouwd heeft. Zij gaven echter aan, dat zij om bepaalde redenen niet bereid waren het rad te repareren. Daarop heeft de gemeente Geldrop-Mierlo de Fa. Beijk gevraagd, dit is ook het bedrijf dat de motor/dynamo geplaatst heeft. Zij constateerden inderdaad hetzelfde als wij: er zat speling tussen de gietstukken en de as, aan de muurkant van het rad.*

Daarop is er in onderlinge samenwerking tussen de Gemeente, Beijk en de firma O.S.M. (On Site Machining) uit Strijen een plan van aanpak gemaakt en zijn de nodige financiën bij elkaar gebracht. Na ruim een halfjaar

konden de werkzaamheden dan eindelijk van start gaan.

Op maandag 17 januari 2022 ging Beijk aan het werk. Allereerst het rad helemaal ondersteund door middel van het steken van balken onder de spaken. Vervolgens

Het plaatsen van een machine, om het asgat uit te draaien en zodoende weer zuiver rond te maken. Dit opstellen van de machine kostte een hele middag, omdat alles perfect uitgelijnd moest worden ten opzichte van het bestaande asgat. De dag daarna kon het gat uitgedraaid worden.

(Foto Hans Tielemans)

werd door middel van spieën alle druk van de as afgehaald en toen kon de motor/dynamo gedemonteerd worden. Daarna zijn de lager blokken gedemonteerd en het lagerblok aan de werkzijde helemaal weg gehaald. Toen kwam de as aan de beurt. De 16 bouten waarmee de vier gietstukken op de as zijn geklemd waren niet los te krijgen. Na meer dan 20 jaar roestvorming is dat ook niet zo vreemd. Dus werden de slijptol en de zaag in gezet. Daarmee heeft men de bouten tussen de gietstukken door geslepen en/of gezaagd. Een fiks karwei, het waren namelijk bouten met een diameter van wel 40 mm.

Toen dacht men de as op te kunnen schuiven, maar dat lukte pas nadat de drie metalen ringen, die samen het rad vormen en die de schoepen op

*De as wordt weer teruggeplaatst
(Foto Hans Tielemans)*

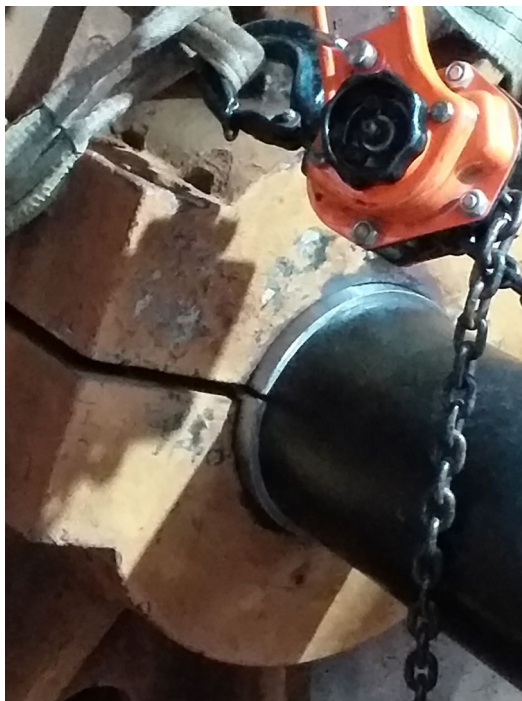
hun plaats houden, op één plaats los te maken en vervolgens een paar wiggen tussen de gietstukken te slaan. Een as met een gewicht van ongeveer 700 Kg schuif je echter niet zomaar van zijn plaats. Met wat zwaar gereedschap zoals een dommekracht en een staaldraadtakel, schoof de as er uiteindelijk toch uit. Hij is er die dag zover als mogelijk uit gehaald. Helemaal lukte dat niet omdat de glaswand, die de scheiding vormt tussen de ruimte van het rad en het museum, in de weg stond. Ook was het juiste gereedschap om de as er helemaal uit te kunnen halen op dat moment niet aanwezig.

Een week later kwam men terug met een mobiel handbediend takeltje. Eerst werd er een ruit uit de glaswand gehaald.

Daarna werd de as er, met behulp van de dommekracht en de mobiele takel, verder uitgeschoven. Daarbij hadden ze nog het geluk dat de as precies langs een raamstijl af ging. Deze stijl had echt geen centimeter verder naar rechts moeten staan.

Toen de as er uit was, zagen we pas hoever hij was ingesleten op de plaats waar de losgekomen gietstukken hebben gezeten. Een van de vul-

platen, die er al jaren eerder tussen waren geschoven, was zelfs in de as gedrukt. Het probleem bestond dus al veel langer dan wij dachten. Op vrijdag 28 januari is de as opgehaald en naar de werkplaats van de firma O.S.M. gebracht. Daar zou de as op de ingesleten plaats afgedraaid worden, zodat hij op die plaats weer goed rond zou zijn. Daar begon men met het opstellen van een machine, om het asgat van de bewuste gietstukken uit te draaien, want dat was ook niet meer zuiver rond. Dat opstellen van de machine kostte al een hele middag, omdat alles goed uitgelijnd moest worden ten opzichte van de bestaande asgaten.

*De teruggeplaatste as met daar rondom de twee vulstukken
(Foto Hans Tielemans)*

De dag erop kon pas het gat uitgedraaid en opgemeten worden. Vervolgens moest er een bus gemaakt worden om de speling die er in zat en die dus na het uitdraaien nog groter was geworden, weer op te vullen.

Bij de Fa. O.S.B. duurde het een en ander ook langer dan gepland was. De as was namelijk té groot voor de draaibank die men tot zijn beschikking had, dus moest er uitgeweken worden naar weer een ander bedrijf.

Op 9 maart arriveerde de as weer terug in Geldrop. Op de plaats waar de gietstukken moesten komen zitten, was hij ongeveer 1 cm dunner geworden. De halve schalen (vulstukken) waren meegeleverd.

Het inschuiven van de as met de twee vulstukken, ging met behulp van twee staaldraad-takels en een sjoorbandje, re-

delijk gemakkelijk. Maar bij het monteren van de draadeinden, die de gietstukken moesten vastklemmen op de as, deed zich weer een probleem voor: de ringen waren te klein en zouden in de gaten trekken. Besloten werd om nieuwe dikkere ringen te laten draaien met een borst er aan zodat ze gedeeltelijk in de gaten zouden vallen. Daardoor werden de draadeinden meteen beter gecentreerd in de gaten. Dus moest er weer een week langer gewacht worden alvorens het rad zou kunnen gaan draaien. Op dinsdag 22 maart was het zover. Er werd meteen begonnen met alle onderdelen, voor zover als nodig, schoon te maken en te ontroesten. Daarna werden de draadeinden geplaatst en aangetrokken, de lagerblok-

ken schoongemaakt, gemonteerd en goed in het vet gezet. Vervolgens is het steigertje in het rad en de ondersteuning van het rad weggehaald en is de afschermkap over de motor geplaatst, alle rommel opgeruimd. Bij het proefdraaien daarna, alles leek prima in orde.

Voor de ingang van de waterloop naar het rad ligt normaal gesproken een balk om het grof vuil tegen te houden. Helaas ligt deze balk niet goed, waardoor er altijd enorm veel vuil voor blijft liggen. Dit opgehoopte vuil dreigt dan over en onder de balk door te komen, zodat het krooshek kan gaan verstopen. Het vuil voor de balk bleek na enkele dagen echter weg te zijn, dankzij de inzet van de gemeente, dus kon eindelijk het rad weer draaien. Voor het krooshek lag nog wel een kleine hoeveelheid vuil, die even weggehaald moest worden. Na het rad gecontroleerd te hebben of er geen belemmeringen waren kon de maalsluis open om het rad te laten draaien.

Helaas, het rad draaide een stukje en toen stopte het al gauw. Natuurlijk, het had ruim een half jaar stil gestaan en de schoepen, die al die tijd niet in het water stonden, waren uitgedroogd. Hierdoor was het rad heel erg wanwichtig geworden. Dus toch maar de motor maar aan gezet en na ruim een halfjaar stilstand draaide het rad weer. Nu wel op water- en motorkracht. Na een uurtje het rad in de gaten te hebben gehouden, ben ik naar huis gegaan en heb het rad laten draaien. De gemeente wil namelijk graag dat het rad permanent draait. Later ben ik nog even teruggegaan en heb een en ander nog maar eens gecontroleerd. Alles bleek prima in orde. Nu maar hopen dat dit zo blijft en dat het rad uiteindelijk ook nog wat elektriciteit zal gaan opwekken. Over dat laatste heb ik echter mijn twijfels.

**) Aanvulling redactie: Het Sagebien waterrad is een type schoepenrad ten behoeve van de aandrijving van watermolens. Het rad vernoemd naar de uitvinder ervan, de Franse ingenieur Alphonse Sagebien (1807-1892). In 1855 vond hij het type schoepenrad uit.*

Dit onderslagrad is geschikt voor vervalhoogten van 0.5 m tot 2 m, en het heeft een rendement dat tussen de 80% en 90% ligt, wat hoger is dan dat van een turbine. De schoepen zijn enigszins schuin geplaatst, en de diameter van het rad is tussen de 4m en 8m. Het rad draait langzaam, ongeveer 2 omwentelingen per minuut, maar het heeft een hoog koppel. Er is dus nog een overbrengingsmechanisme nodig om de snelheid op te voeren. Een nadeel is verder dat het koppel van het rad constant is en de snelheid niet goed regelbaar. Bovendien waren deze waterraderen duur en eigenlijk alleen geschikt voor industriële toepassingen.

Ten minste 61 Sagebien waterraderen werden geïnstalleerd. Het grootste van deze raderen bevond zich in de Marne bij Trilbardou. Het werd gebruikt om pompen aan te drijven waarmee water vanuit de Marne in het Canal de l'Ourcq werd gepompt. In Nederland zijn drie van deze raderen in bedrijf geweest, namelijk in de Geldropse Watermolen te Geldrop, en verder in Maastricht en Roermond.

(Bron: Wikipedia.nl)

Speuren in de molen

Deel standaard hergebruikt in Someren

Geert van Stekelenburg

In 1975 kocht de Gemeente Geffen voor één gulden de standerdmolen. De molen werd afgebroken en de onderdelen werden opgeslagen. Vijf jaar later, in 1980, begon men met de herbouw van de molen en kreeg hij een nieuwe plek met voldoende windvang aan de rand van het dorp. In 1981 werd de molen feestelijk opnieuw in gebruik genomen. Maar molen 'Zeldenrust' had niet lang rust, want helaas bleek al in 1991 dat de oude standaard zodanig verzwakt was, dat hij moest worden vernieuwd. De kast, ontdaan van zijn gevlucht, werd in zijn geheel met trap en staart van de standaard getild en hing urenlang tussen twee kranen. Vervolgens werd hij weer keurig over de gloednieuwe standaard geplaatst. Bij deze restauratie verving de molenbouwer echter niet alleen de standaard, maar ook de kruisplaten en de steekbanden van de molen.

Maar 16 jaar later, op 18 januari 2007 overkwam de Geffense molen de grootste ramp uit zijn geschiedenis: tijdens een zeer zware noordwester storm werd de

De trieste aanblik van de neergestorte Geffense standerdmolen. Op deze foto is duidelijk de oorzaak van het ongeluk zichtbaar: de standaard mist zijn stormpen, waardoor de steenbalk van de standaard af kon schuiven met als gevolg dat de molen omhoog stortte.

complete kast van de standerd geblazen: de neergestorte molenkast was volledig verwoest. Hoe dit zo kon gebeuren werd bij de eerste aanblik van de rampplek al snel duidelijk: de nog rechtovereind staande standerd miste zijn complete stormpen, alsof hij met een kettingzaag van de standerd af gezaagd was.

Door een niet zichtbaar mankement in het binneste van de standerd was de stormpen namelijk zodanig verzwakt, dat hij

Enkele van de vele oude inscripties in de, gelukkig voor het nageslacht behouden, standerd van Den Evert. (Foto's Geert van Stekelenburg)

afbrak en het gevolg was, dat de steenbalk samen met de molen van de standaard werd geblazen.

Nader onderzoek wees uit, dat er een bepaald soort zwam in de stormpen van de, nog geen twintig jaar oude, standaard zat. Aan de buitenkant van de stormpen was dit tijdens de opbouw van de molen blijkbaar niet te zien geweest.

De schade was enorm, de hele molen lag in puin, slechts de standaard (zonder stormpen dus) bleef overeind, maar ongeveer anderhalf jaar later, in augustus 2008, werd de geheel vernieuwde molen echter al weer feestelijk geopend.

In datzelfde jaar, 2008, stond er in Someren een standaardmolen waarvan de standaard eigenlijk hoognodig aan vervanging toe was. Vooral het onderste deel van deze standaard was zodanig verzwakt, dat er niet te lang gewacht kon worden met vervanging. De oude standaard droeg echter een heleboel inscripties, tekeningen en namen, waarvan sommigen al eeuwen oud. Deze standaard was dus historisch gezien zeer waardevol.

Aanvankelijk werden plannen gemaakt om hem in zijn geheel te vervangen, met het idee om de oude dan maar in al zijn schoonheid in het gemeentehuis van Someren ten toon te stellen. Op aandringen echter van de vijf tijdelijke Peellandse molenaars (in die tijd hielden zij de molen draaiend vanwege het overlijden van Leo Meeuws, de toenmalige molenaar) bleef de bovenste helft van de standaard behouden. De molenaars waren namelijk van mening dat dit karakteristieke onderdeel voor het nageslacht behouden diende te blijven voor de molen en niet als object in de hal van het gemeentehuis. Met name de onderste helft, vooral de klauw, was echter dermate aangetast, dat dit in eerste instantie onmogelijk leek. De oplossing voor dit probleem bleek echter redelijk eenvoudig: bij molenaar Beijck lag nog een standaard zonder stormpen en in Someren stond een molen met een standaard die slecht was, maar waarvan men de bovenste helft wilde behouden. 'Lijm' deze twee delen aan elkaar en je hebt weer een hele standaard.

Zo gezegd, zo gedaan: het onderste deel van de nog maar 16 jaar oude standaard uit de molen van Geffen werd afgezaagd en diende als uitbreiding van de eeuwenoude bovenste helft van de standaardmolen in Someren. Vooraf werden beide helften ook in de lengte doormidden gezaagd en uitgehold. Daarna werden alle delen aan elkaar gelijmd tot één hele standaard. En omdat men de 'nieuwe', holle standaard toch niet geheel vertrouwde, werd hij voorzien van een metalen binnenkant: een holle buis dwars door de standaard, van boven naar beneden.

Op 8 mei 2010 (nationale Molendag) werd ook deze standaardmolen, voorzien dus van een deel van een andere, omgewaaide standaardmolen, weer feestelijk geopend.

Het resultaat van deze opmerkelijke oplossing is uiteindelijk heel fraai geworden: staande op de meelzolder kijk je nu nog steeds tegen een mooi versierde, eeuwenoude standaard aan. Na lang zoeken kan een oplettende molenbezoeker heel misschien de lijmnaad ontdekken, die van boven naar onder loopt. En voor de echte insiders: als je heel goed kijkt, vind je net boven de vloer van de meelzolder een klein luikje in de standaard met daarachter een stopcontact. En dat is dan weer her voordeel van een holle standaard: je kunt er een elektrische leiding door naar boven voeren. Dan heb je een unicum, namelijk een standermolen met een vast elektrisch aansluitpunt boven in de kast van de molen.

Gebruikte bron: www.zeldenrustgeffen.nl/Historie/Recente-geschiedenis

advertentie

BEIJK

VAKMANSCHAP SINDS 1946

EXPERTS IN

- ✓ Bouw, onderhoud & restauratie wind- en watermolens
- ✓ Restauratie & onderhoud monumentale panden en objecten
- ✓ Restauratie en bouw van allerlei soorten houtconstructies
- ✓ Ambachtelijke staalconstructies en aandrijvingen

Bekijk onze website www.beijkbv.nl voor meer informatie en projecten.

Uitgemalen

Nogmaals de molen van Ommel / Someren

Geert van Stekelenburg

In het vorige nummer stond een artikel met een foto van een in aanbouw zijnde molen, waarvan het de vraag was of het hierbij om de molen van Ommel ging of om een molen in Someren. Als antwoord op deze vraag ontvingen we via een omweg het volgende, voor ons tamelijk verrassende, bericht van Erwin Esselink:

‘De molen die in Peellands Molennieuws 103 staat als de molen van Ommel is de molen van Someren. Dezelfde foto staat in het boekje ‘Molens in Peelland’ uit 1982, pag. 25. In de beschrijving bij die foto staan ook voor zover bekend de namen van de mensen op de foto. Ook komt de lijn van achtkant en de positie van deur en ramen overeen met Someren. Het achtkant van de molen van Ommel was wat rechtlijziger. Overigens was de molen van Someren ook met dakleer gedekt. Naar Noord-Brabant verplaatste achtkanten behielden nooit hun rietdek.’

Als redactie van het Peellands Molennieuws werden we hierbij dus fijntjes gewezen op een foto uit een boekwerk dat we in het verleden zelf als Stichting uitgegeven hebben. Het gaat hierbij om een foto waarbij Wiro en Wim van Heugten destijds een uitgebreide beschrijving gaven. Daarom in dit artikel nogmaals de foto, maar nu met de juiste aanduiding voor de molen, met ook de juiste namen van de diverse afgebeelde personen. Op deze foto ziet U de opbouw van de molen aan de Breestraat halverwege Someren - Someren-Eind. In die tijd werd deze straat volgens een kadasterkaart van rond 1900 overigens nog aangeduid met de naam ‘Breede Straat’.

Waar de achtkantige molen, aan de Breestraat in Someren, vandaan kwam is nooit helemaal opgehelderd. Wel is bekend dat hij vermoedelijk afkomstig was van de Nieuwkoopse Droogmakerij in Zuid-Holland en dat hij in 1898 in Someren (en dus niet in Ommel) opnieuw werd opgebouwd

Beschrijving bij de foto: die eerder al gepubliceerd werd in het door de Peellandse Molenstichting uitgeven boekje 'Molens in Peelland':

De foto werd in 1899 tijdens het ophijsen van de wieken-as genomen. Op de lange spruit, ongeveer 15 meter boven de begane grond, staan van links naar rechts: Frans Vosters, een molenbouwer uit Helmond, Theodorus Verbeek, de toekomstige molenaar op deze molen en een onbekende. De man onder aan de roede is waarschijnlijk vader Theodorus Verbeek, die rond 1870 zelf molenaar was op de molen in Geldrop. De vrouw met schort is Lien Verbeek uit Geldrop, zuster van de jonge Theodorus (Dorus) Verbeek. Achter haar vier mensen bij de kaapstander, die gebruikt werd om de as omhoog te halen. Links op de voorgrond, drie mensen bij en op een zaagstelling. Molenbouwer Frans Vosters was onder andere ook de bouwer van molen de Leest in Lieshout en De Bijenkorf in Gemert.

door molenmaker Frans Vosters uit Helmond. De molen werd gebouwd in opdracht van Theodorus Verbeek, de vader van molenaar Verbeek. In 1929 kocht Piet Rakels (1899-1975), molenaar te Deurne de molen. Piet Rakels verhuisde al in 1924 vanuit Deurne naar Someren.

Aanvankelijk liep de zaak blijkbaar nog vrij goed. Het blad 'De Molenaar' schreef op 1 feb 1899 zelfs nog: *'De onlangs nieuw gebouwde molen te Someren brengt eene groote concurrentie te weeg. Niet alleen dat het maalloon een weinig gedaald is, maar ook dat onze nieuwe molen veel klanten aanwint door zijn oliemolen. Daar de boeren nogal veel koolzaad bouwen, brengen zij hun zaad naar den nieuwen molen en menig boer laat den nieuwelings steeds een zakje malen'.*

Ongeveer 50 jaar later gingen de zaken blijkbaar zelfs nog zó veelbelovend, dat Tinus Cornelissen, een boerenzoon uit Someren-Heide, het plan opvatte om de molen aan

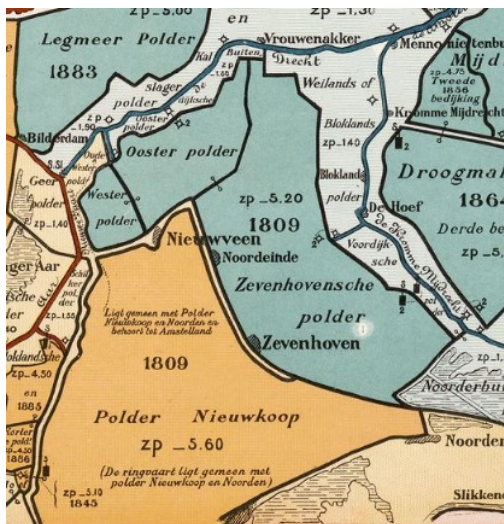
te kopen, vervolgens af te breken en te herbouwen in zijn woonplaats. Maar verder dan het onttakelen en opslaan in 1946 is het nooit gekomen. Van de molen is uiteindelijk slechts één molensteen overgebleven. En de

rest van de molen is waarschijnlijk als timmerhout, of in het ergste geval, als brandhout geëindigd.

De molen was een grondzeiler, achtkante bovenkruier, oorspronkelijk poldermolen die later twee koppels molenstenen kreeg en waar ook olie werd geslagen. Aan het eind van de 19^e eeuw werden door de komst van (stoom)gemalen diverse poldermolens afgebroken. In onze omgeving zijn bijvoorbeeld de 'Laurentia' in Milheeze (voormalig poldermolen uit Bleskensgraaf?) en de 'Maria-Antoinette' in Deurne-zeilberg

(middenmolen van een drie-gang in de polder Wateringsveld te Wieringen) daar ook voorbeelden van.

Er werd wel beweerd dat deze in Someren herbouwde achtkant uit de Zaanstreek afkomstig zou zijn, maar dat is niet zo. Zeer waarschijnlijk is het achtkant afkomstig van de Nieuwkoopse Droogmakerij. In de Nieuwkoopse droogmakerij werden aan het eind van de 19^e eeuw namelijk acht poldermolens afgebroken, waarvan vier al in 1872. Het lijkt niet zo heel logisch dat een van deze molens pas 27 jaar later in 1899 weer opgebouwd werd.

*Polder Nieuwkoop was een waterschap in de gemeente Nieuwkoop in de provincie Zuid-Holland. Ten zuiden van de polder liggen de Nieuwkoopse plassen.
(Afbeelding Wikipedia.nl)*

De vier onderstaande molens echter werden pas in 1894 afgebroken toen het stoomgemaal Nieuwkoop werd gebouwd in de laag gelegen Nieuwkoopse en Zevenhovense Polder. Deze laatste vier zouden dus, het jaartal van afbraak gezien (1894), in aanmerking kunnen komen voor Rakels molen in Someren, die herbouwd werd in 1898. Het gaat hierbij om de volgende molens, die allen volgens de Database van Verdwenen Molens met de status 'verdwenen' aangemerkt werden.

1. 2^e gang, bovenmolen 2, Korteraar (Gemeente Nieuwkoop), bouwjaar 1797
2. 2e gang, derde molen 7, Korteraar, (Gemeente Nieuwkoop), bouwjaar 1798
3. 2e gang, tweede molen 10, Korteraar, (Gemeente Nieuwkoop), bouwjaar 1799

4. 2e gang, ondermolen 15, Korteraar, (Gemeente Nieuwkoop), bouwjaar 1800

De eerste van deze vier (bovenmolen 2) is echter zeer waarschijnlijk in onderdelen naar Meterik verhuisd (<https://molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=445>) dan blijven de andere drie dus over als zijnde een van de mogelijke molens in Someren. Welke van deze drie het werkelijk was, zal helaas wel nooit meer te achterhalen zijn. Afbeeldingen van deze molens zijn ook nergens meer te vinden, dat maakt de zoektocht dus nog ingewikkelder.

Bronnen:

- www.rijnland.net

- Database verdwenen molens: <https://www.molendatabase.org/molendb.php>

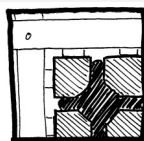
advertentie

MvLgroep
behoud van hout en steen

Michel & Michon van Lierop

Mijlstraat 39b
5281 LJ
Boxtel
0411 632 647
www.mvlgroep.nl

Vulstukken

Is het jaartal 1900 op molen De Leest correct?

Jan Tielemans

Als er 1899 zou staan, dan had dit immers veel ouder geklonken... Tussen 1885 en 1915 zijn er in de regio zuidoost Brabant veel molens gebouwd of uit het westen hierheen verplaatst, omdat in zuidoost Brabant de veestapel in die tijd verviervoudigde en er veel maalcapaciteit nodig was. Voorbeelden van verplaatsingen zijn de Bijenkorf in Gemert en de Laurentia in Milheeze, beide prima te verplaatsen omdat het houten acht-kanten zijn.

Bij de Leest is dat anders, dit is een ronde gemetselde beltmolen, waarbij alleen het gaande werk en de balken van de vloeren van één (of meerdere) donormolen(s) afkomstig zijn.

Natuurlijk wil je weten waar die delen dan vandaan gekomen zijn, dus ga je op zoek naar berichten in oude kranten (lang leve Delpher.nl) en neem je contact op met molenaars en andere bronnen uit de plaats waarvan je denkt dat deze delen vandaan komen. Bovendien is er dat artikeltje uit het vakblad de molenaar van september 1899:

Was de Leest toen al helemaal klaar en in bedrijf? In elk geval moet het bouwen al ver gevorderd zijn: “zoo op 't oog is het een flinke molen”. Bovendien is al in januari 1899, dus 9 maanden eerder, de belt al aangelegd, volgens een artikeltje in januari 1899 in de Zuid-Willemsvaart, een krant uit Helmond:

Lieshout In den loop van dit jaar zal men alhier een nieuwen windgraanmolen zien verrijzen van de heer P. I. Mannaerts, die zich, na het overlijden van zijn schoonvader (wijlen Dr. H. J. de Mol) hier als molenaar heeft gevestigd. Men is thans begonnen met den berg te maken, een paar minuten van het dorp verwijderd, midden in de groote akkers.

Het bijeen brengen van zoo'n kolossalen hoop grond is aangenomen door G. S., landbouwer alhier, voor de som van negen en tachtig gulden en negen en negentig cents als (laagste inschrijver.)

Het metselwerk moet toen al tot de meelzolder klaar zijn geweest, anders kun je er de belt (berg) niet tegenaan leggen. Van de molenbouwer Vosters uit Helmond zijn 2 jaar geleden zijn kleinzoon en achterkleinzoon op bezoek geweest bij de Leest, maar die wisten te vertellen dat er geen archief bewaard is, dus dat pad liep dood. Vervolgens op zoek naar de donormolen, wellicht was daar wat te vinden. Een belangrijk onderdeel van de Leest is de as van het merk Nolet, waarvan er nog maar 5 in Nederland zijn:

Plaats	Molen	Lengte	Gefabriceerd	Geplaatst
Lieshout	De Leest	4,04	?	1899
Schiedam	De Vrijheid	3,82	1838	1838
Hellevoet-sluis	De Hoop	3,78	1841	1841
Gravendeel	t Vliegend hert	4,10	1840	?
Buren	De Prins van Oranje	4,40	?	1911

De ijzergieterij Nolet heeft maar kort bestaan, van 1836 tot 1870; van bedrijf dat deze naam droeg is het niet zo vreemd dat het in Schiedam stond. Daarom vind je de assen vooral ook terug in molens in het Zuid-

Hollandse, vooral rondom Schiedam. Dat was aanleiding om te gaan zoeken naar de molens in Schiedam en omstreken die in of voor 1899 waren gesloopt en die een Nolet as hadden.

Zoeken in Delpher leverde een bericht van 5 mei 1899 op, met de nodige melancholie in de geselecteerde tekst:

De „Oostmolen” is aan het verdwijnen !
Gisterenmorgen vroeg is men begonnen met
de afnemng der wieken en thans is men
daarmede gereed gekomen.

Outdaan van zijn reusachtige armen ver-
helt zich thans de steenkolom als een nieuw
bewijs van verwisseling en vergankelijkheid,
dat weldra nog zal verergeren wanneer de
molen zal zijn omgewisseld in e n pakhuis
met stal.

Met daarna op 15 mei 1899 het volgende relaas:

Zonder eenige stoornis of ongeval is ook
de as, het laatste der zware stukken, uit de
Oostmolen weggenomen en rest dus niet
anders dan het afbreken van muur en zol-
ders. Dan zal het resteerende gedeelte daar
blijven staan als een afgeknotte zuil, ter
herinnering aan den ondergang van een be-
staan hebbende industrie van beteekenis.

Dit

doet vermoeden dat de as van de Leest weleens de as van de Oostmolen in Schiedam zou kunnen zijn. Omdat de as in mei beschikbaar is gekomen kan die ook nog hetzelfde jaar in de Leest geplaatst zijn en dat geval zou het bericht uit de Molenaar van september 1899, waarin gesproken wordt over ‘den nieuwen molen te Lieshout’ waarschijnlijk over een geheel complete molen gaan.

Vervolgens is er contact geweest met ‘Restauratie Werkplaats Schiedam’, waar veel kennis is over de molens in Schiedam en de historie daarvan. Men heeft daar altijd al het vermoeden gehad, dat de as in de Leest afkomstig zou zijn van de Oostmolen. Hierover bestaat echter geen

documentatie, een bekend probleem in een onderzoek, zeker als het een bedrijf betreft dat allang niet meer bestaat. Ook de molenaars van de andere molens met een Nolet-as zijn benaderd, maar ook zij geven aan niet te kunnen helpen in de zoektocht.

Kortom: we kunnen geen sluitend bewijs vinden, dat de Nolet-as van de Oostmolen in de Leest terecht is gekomen. Ook kunnen we niet bewijzen, dat de molen al in 1899 gereed was, maar...

Als er in mei 1899 een Nolet-as beschikbaar komt en in datzelfde jaar een molen in Lieshout wordt gebouwd waarin een Nolet-as zit, dan zou het wel heel bijzonder zijn als dat niet dezelfde as is. De periode waarin de as beschikbaar komt, past prima in het bouwschema van de Leest.

Omdat bij de bouw van de Leest de belt al in januari 1899 is gemaakt en in september in het blad 'De Molenaar' wordt vermeld, dat het een kloeke molen is, doet vermoeden dat deze in datzelfde jaar al operationeel was. Dit alles levert geen zekerheid op en dus zullen we het moeten doen met het jaartal 1900 op de baard. Jammer, zo klinkt het toch of de molen een eeuw jonger is!

advertentie	
	wakker zeilmakers sinds 1933 Gerennommeerd adres voor molenzeilen Uitvoerbaar in copes, polyester en katoen. Diverse mogelijkheden in kleuren en touwwerk.
Zeilmakerij D. Wakker BV Ind. terrein 'Nieuwe Waterweg' Scheldeweg 7, 3144 ES Maassluis Telefoon 010 591 22 88 E-mail info@wakker.nl www.wakker.nl	

Uit de oude doos

‘Nieuwe’ oude foto’s van de molen van Bakel

Geert van Stekelenburg

Onlangs doken uit de archieven twee nog niet eerder ontdekte foto’s van de standermolen Sint Willibrordus in Bakel op. Met dank aan Lambert van der Weijst en Jurgen van Stiphout kon dit artikeltje onder andere aan de hand van deze twee foto’s geschreven worden. Verder worden ook nog twee foto’s beschreven, waarover eerder al eens gepubliceerd is in het Peellands Molennieuws.

Op beide ‘nieuwe’ foto’s is de molen beschilderd met forse reclameboodschappen. Op de eerste foto zien we de kop van een haan met daaronder: ‘Dirk Das, Hoendermeel, Kuikenvoer’. In de tijd dat deze reclame te zien was, deed het volgende versje de ronde:

*Met hoendermeel van Dirk Das
Zou indien dat mogelijk was
de haan
nog eieren leggen gaan.*

Op de tweede foto is de zijweg van molen eveneens voorzien van een reclame voor kuikenvoer, de merknaam is hier echter niet echt goed leesbaar.

Wat verder vooral opvalt op de tweede foto is de naam van de molenaar, die in zeer forse letters op het trapbint van de molen vermeld staat: P. Adriaans. Het ging hier om molenaar Piet Adriaans, een van de laatste beroepsmolenaars op deze molen.

Op de derde foto, die ook te vinden is op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, zien we de afbeelding van een klok geschilderd. Op deze klok is het half elf. Naar verluidt was dit een boodschap van een van de schilders, die lang geleden de molen verfde. De molenaar moest hem op dat precieze tijdstip een borreltje komen brengen. Of dit de kwaliteit van het schilderwerk destijds wel ten goede kwam, wordt nergens beschreven. Volgens een andere bron gaf de klok echter de schafttijd van de molenaar aan.

Op de vierde foto van 1937 zien we een groep mensen verzameld bij de molen. Hier gaat het om het schuttersgilde Sint-Willibrordus. Dit gilde heeft tot ongeveer 1960 de molen gebruikt voor het koningsschieten. Hiervoor werd aan een van de einden van het gevlucht een gaai (houten vogel) vastgemaakt, waarna dit eind naar boven gedraaid werd. Bij toerbeurt werd er dan op de vogel geschoten. Degene die het laatste stukje van de vogel afschoot was de koning. Tot halverwege de jaren '60 was dit een jaarlijks terugkerend gebruik (op de film *Stoere Werkers* van begin jaren '30 is dit al te zien). Daarna heeft het vanwege allerlei veiligheids- en milieuvorschriften niet meer bij de molen plaats gevonden.

Op 11 juni 2006 is ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan van de molen Sint Willibrordus te Bakel het hele gebeuren toch nog éénmaal opnieuw georganiseerd. Organisator was Wijbrand van Zwol, de toenmalige

molenaar van de molen. Daarbij schoot Mark Dwarswaard de laatste restanten van de vogel van de wiek en werd zodoende gekroond tot koning van het gilde.

De reclameboodschap voor 'Hoendermeel' van Dirk Das op de zijweg van de molen werd aangebracht in de dertiger jaren van de vorige eeuw.

Molenaar Piet Adriaans wilde, getuige de tekst midden op het trapbint, blijkbaar de hele omgeving duidelijk laten weten dat hij de molenaar was op deze molen.

Op deze foto is ook te zien dat de molenaar, zoals gebruikelijk was een stilstaande standerdmolen, de 'stormplanken' (de onderste windborden) uit veiligheidsoverwegingen verwijderd heeft. Helaas wordt dit tegenwoordig niet meer op alle standerdmolens in de praktijk gebracht.

De klok onder het luikapje van de molen geeft half elf aan: het tijdstip voor een borrel voor de schilder, of voor het moment waarop de molenaar zijn ochtendpauze nam?

Het schuttersgilde arriveert bij de molen. Op de zijkant van de molen is nog vaag de reclame van Dirk Das zichtbaar. Op foto's die dateren van 1937 was deze reclame nog duidelijk zichtbaar, deze foto moet dus wel van latere datum zijn. Ook uit de aanwezigheid van het 'van Bussel' wieksysteem valt dit af te leiden: dit systeem werd namelijk pas in 1942 aangebracht.

Peellandse Molenstichting

Bestuur:

Voorzitter: Marc van Deursen, Kerkstraat 33, 5711GT Someren, 0493-495421
Secretaris: JanTielemans, Schutsstraat 22, 5737EW Lieshout, 06 51815 316
Penningmeester: Gerard Sturkenboom, Biss. Arnoutlaan 14, 5591BL Heeze, 040-2262602
Leden: Hans Kalkhoven, Argostraat 48, 5631JZ Eindhoven, 06 13587634
Mari van Dijk, Vecht 16, 5751WH Deurne, 06 13543865
Peter van Rongen, Atalanta 19, 5754DW Deurne, 06-18653805
Geert van Stekelenburg, Hofstraat 26, 5721BB Asten, 0616716543
Jurgen van Stiphout, Pr. Bernhardlaan 11, 5707HH Helmond, 0492-524442

Molenkalender 2022:

Nationale molendagen: 14 en 15 mei
Excursie Peellandse molenstichting: 28 mei

Meer over molens en mulders in Peelland:

www.peellandsemolenstichting.nl

